

Berg en Boschschool

Bijzonder in speciaal onderwijs

Schoolondersteuningsprofiel 2016-2020

Berg en Boschool

Afdeling Speciaal Onderwijs (SO)

Inhoud:

1. Inleiding	pag. 3
2. De Berg en Boschool	pag. 4
3. Algemene gegevens	pag. 5
4. Basisondersteuning	pag. 8
4.1 Preventief of licht arrangement	
4.2 Medium arrangement	
4.3 Observatie/plaatsingsarrangement	
4.4 Intensief arrangement	
4.5 Intensief verzaamd arrangement	
4.6 Onderwijs-zorg arrangement	

1. Inleiding

Vanaf 1 augustus 2014 zijn scholen verplicht een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Hiertoe gaan reguliere en speciaal onderwijs scholen samenwerken in samenwerkingsverbanden. Vanwege haar regionale functie verzorgt de Berg en Boschool onderwijs aan leerlingen uit ten minste zes van deze samenwerkingsverbanden. De school participeert bij die samenwerkingsverbanden waarvan zij de meeste leerlingen krijgt aangemeld. Elke school binnen een samenwerkingsverband beschrijft in een Schoolondersteuningsprofiel welke ondersteuning zij kan bieden.

Voor u ligt het Schoolondersteuningsprofiel van De Berg en Boschool. De school heeft hierin vastgelegd hoe zij tegemoet komt aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Als het om ondersteuning gaat is de onderwijsbehoefte van het kind het uitgangspunt, waarbij wordt gewerkt vanuit de visie: één kind, één gezin, één plan.

Naast onderwijsbehoeften zal er aandacht zijn voor opvoedbehoeften.

Binnen de wettelijke ondersteuningsplicht van de schoolbesturen neemt de Berg en Boschool haar verantwoordelijkheid bij de invulling van de onderwijsbehoeften van de leerling.

Alle scholen binnen het Samenwerkingsverband bieden tenminste basisondersteuning.

Dit is één gemeenschappelijke standaard voor de kwaliteit van passend onderwijs en leerling-ondersteuning. Deze basisondersteuning wordt iedere leerling aangeboden.

De basisondersteuning wordt door de gezamenlijke schoolbesturen vastgesteld.

Dit Schoolondersteuningsprofiel beschrijft de ondersteuning die de Berg en Boschool aanbiedt als speciaal onderwijs school, gespecialiseerd in onderwijs aan leerlingen met psychiatrische en/of gedragsproblemen (Cluster 4).

De SO-afdeling van de Berg en Boschool valt onder het basistoezicht van de Inspectie van het Onderwijs, zij heeft haar basiskwaliteit op orde.

2. De Berg en Boschschool

De Berg en Boschschool is een school voor speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) aan leerlingen met gedrags- en/of psychiatrische problemen. De SO-afdeling biedt onderwijs aan leerlingen van 4 t/m 13 jaar. De Berg en Boschschool is er met name voor leerlingen met een vorm van autisme, die op een intelligentieniveau van 70 of hoger functioneren (TIQ >70). Leerlingen moeten in staat zijn om binnen een redelijke termijn in klassenverband onder leiding van een leerkracht of groepsdocent te leren en samen te werken.

De school wil leerlingen inzicht bieden in het eigen kunnen en hen van daaruit perspectief bieden. Daarbij wordt uitgegaan van evenwicht tussen het behalen van kerndoelen en het ontwikkelen van levensvaardigheden, waarmee de leerlingen zich met een verbeterd perspectief kunnen handhaven in het voortgezet onderwijs en later in de maatschappij.

De Berg en Boschschool heeft twee locaties, een in Bilthoven en een in Houten.

Samenwerking met Youké Jeugdzorg

De Berg en Boschschool verzorgt in Houten onderwijs aan kinderen van dagbehandeling Youké.

Hier wordt gewerkt in een zogeheten Onderwijs Zorgarrangement (oza).

In een onderwijs-zorgarrangement werken onderwijs en jeugdzorg samen in een integraal programma voor jonge kinderen met speciale onderwijs-zorgbehoeften.

Dit vanuit de overtuiging en ervaring dat een geïntegreerd aanbod meer is dan de som der delen en meer recht doet aan de onderwijs-zorgbehoeften van specifieke kinderen.

Onderwijs en dagbehandeling bieden gezamenlijk op dezelfde kinderen afgestemde activiteiten aan. Er is sprake van één kind, één plan en men richt zich op de totale ontwikkeling van het kind.

Ontwikkelingsperspectief

De Berg en Boschschool stelt voor elke leerling een ontwikkelingsperspectief op, waarin ze de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn beschrijft. Er wordt gekeken naar de doelen aan het einde van de schoolloopbaan alsook wat er nodig is om die doelen te bereiken. Indien dat nodig is, wordt er voor een leerling een individueel handelingsplan opgesteld voor een bepaald gebied voor een korte periode.

Ouderparticipatie

Om goed onderwijs te kunnen geven is het absoluut noodzakelijk dat de communicatie met ouders goed verloopt. De medewerkers zien ouders als partners; zij zijn als ervaringsdeskundigen en eindverantwoordelijken betrokken bij de school en de kwaliteit van het onderwijs. De school wisselt met ouders ervaringen rond leerlingen uit en zetten deze in ter verbetering van de ontwikkeling van het kind. De school hecht,

naast ouderparticipatie op school, zeker ook aan ouderbetrokkenheid, die zich meer thuis afspeelt, maar waarvan duidelijk is dat deze van grote invloed is op de leerprestaties van de leerlingen.

3. Algemene gegevens

Contactgegevens:

Berg en Boschschool

Prof. Bronkhorstlaan 22

3723MB Bilthoven

Handboog 4

3994 AD Houten

Tel.: 030-2287620

Email: info@bergenbosch-school.nl

Website: www.bergenbosch-school.nl

Leerlingenaantal

Op 1 oktober 2015 heeft de Berg en Boschschool op haar locatie in Bilthoven 97 leerlingen. Op de locatie in Houten krijgen 102 leerlingen onderwijs.

Beschrijving leerlingenpopulatie

De afdeling SO van de Berg en Boschschool heeft op 1 oktober 2015, verdeeld over de locaties in Bilthoven en Houten, 199 leerlingen van 4 tot en met 12 jaar met een cluster 4 indicatie. Hiervan is 90% een jongen, slechts 10% is een meisje. Bij deze leerlingen is er sprake van psychiatrische problematiek. Op de Berg en Boschschool zitten leerlingen met een vorm van autisme. In tabel 1 is af te lezen, welk percentage van de leerlingen welke vorm van autisme heeft.

Tabel 1. Diagnoses

Autisme	MCDD	PDD-NOS	Stoornis van Asperger	Alleen AD(H) D	Hechtings Stoornis/ problemen	(nog geen) of andere diagnose	Totaal
43 %	5 %	40 %	2 %	5 %	2 %	3 %	100%

Het grootste deel van de populatie heeft de diagnose *Autisme*. Deze leerlingen kenmerken zich binnen ons onderwijs door de moeite met gezamenlijke activiteiten, rigiditeit, weinig contact met leeftijdgenoten en weinig interesse en inleving in anderen. Deze leerlingen hebben extreem veel behoefte aan duidelijkheid en voorspelbaarheid. Zij hebben vaak veel moeite met de groepsactiviteiten, om deze reden is het soms wenselijk dat zij een individueel programma krijgen aangeboden. Daarnaast hebben zij voornamelijk veel begeleiding nodig in het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Naast de diagnose *Autisme* is de diagnose *PDD-NOS* het meest voorkomend op de SO afdeling. Deze leerlingen zijn binnen ons onderwijs te onderscheiden onder andere door onhandig en angstig gedrag in sociale situaties, weinig begrip en gebruik van non-

verbale signalen, een onhandige stijve motoriek, fanatiek vasthouden aan specifieke routines en een trage taalontwikkeling. Naast ons basisleerklimaat hebben deze leerlingen voornamelijk behoefte aan ondersteuning in het ontwikkelen van hun sociale vaardigheden, ondersteuning in hun communicatieve vaardigheden en het ondertitelen van emoties, om angstig en onhandig gedrag in sociale situaties te voorkomen. Een klein deel van de populatie heeft de diagnose *MCDD*. Deze diagnose is een type van de diagnose *PDD-NOS*. Deze leerlingen worden voornamelijk in hun leren belemmerd door bepaalde angsten, fantasieën en soms waanbeelden. Het is belangrijk in de vormgeving van het onderwijs dat er een veilige plek voor deze leerlingen gecreëerd wordt. Daarnaast is het van groot belang dat zij leren relativeren en leren inschatten wat reëel is. Ondersteuning in het ontwikkelen van deze denkpatronen is noodzakelijk.

Tenslotte heeft een klein deel van de populatie de diagnose *Stoornis van Asperger*. Deze leerlingen zijn voornamelijk op de verbale gebieden sterk onderlegd, met de vakken waar meer een beroep wordt gedaan op executieve functies, hebben zij moeite. Deze leerlingen hebben vaak een grote weerstand tegen de schriftelijke verwerking.

Voorts zijn er nog enkele leerlingen die (nog) geen diagnose hebben, alleen de diagnose ADHD hebben of een angst- gedrags- of hechtingstoornis hebben.

Binnen de doelgroep is sprake van co-morbiditeit in de diagnose. Bij 39% van de leerlingen is sprake van co-morbiditeit. De meest voorkomende co-morbide diagnose is een vorm van autisme met *ADHD*. Voor deze leerlingen is het naast het basisleerklimaat van belang dat regels en afspraken zeer duidelijk zijn. Zij zijn gebaat bij een prikkelarme omgeving en korte en duidelijke instructies.

Naast ondersteuning in de klas, kunnen leerlingen baat hebben bij een vorm van paramedische begeleiding buiten de klas. Ingeveer een derde van de leerlingen krijgt een vorm van deze begeleiding, dit betreft onder andere fysiotherapie of logopedie. Hiernaast kunnen leerlingen binnen ons onderwijs gebaat zijn bij medicatie. Van de leerlingen gebruikt bijna 40 % een vorm van medicatie.

Voor adequate aanpassingen in het leerklimaat wordt gebruikt gemaakt van de intelligentieprofielen van de leerlingen. In onderstaande tabel is af te lezen hoe deze binnen de populatie verdeeld zijn.

Tabel 2. Intelligentie

IQ	50-69	70-84	85-99	100-114	115-129	>130	IQ niet bekend	Totaal
	0.5 %	11 %	35 %	25 %	13 %	2.5 %	13%	100

Uit tabel 2 is af te lezen dat 76% van de leerlingen een gemiddelde tot bovengemiddelde intelligentie heeft. Voor deze leerlingen zijn de mogelijke leerproblemen in eerste instantie niet te verklaren vanuit het intelligentieprofiel. Er kan een reguliere leerontwikkeling en regulier uitstroomperspectief worden verwacht. Wanneer leerlingen niet kunnen voldoen aan de reguliere leerontwikkeling, dan moet dit verklaard kunnen worden vanuit de belemmerende factoren welke voortkomen uit de stoornis van de leerling.

Echter, 46 % van bovenstaande intelligentieprofielen is disharmonisch. Een

disharmonisch intelligentieprofiel laat een significant verschil tussen de verbale en performale vaardigheden zien. Dit houdt in dat de leerlingen grote verschillen in hun cognitieve vaardigheden kunnen hebben. Ondersteuning wordt specifiek aangepast op het intelligentieprofiel van de leerling.

Tenslotte worden leerlingen in het volgen en het verwerken van het onderwijs op de Berg en Boschschool mogelijk belemmerd door hun verwerkingsnelheid. Veel leerlingen met autismeproblematiek hebben te maken met een trage verwerkingsnelheid. In het onderwijsaanbod wordt hier door aanpassingen in het werk rekening mee gehouden.

Voedingsgebied

De Berg en Boschschool heeft als school voor speciaal onderwijs een regionale functie.

Het voedingsgebied voor de locatie in Bilthoven bestaat o.a. uit de gemeenten De Bilt/Bilthoven, Zeist, Hilversum, Amersfoort, Soest, Huizen en Utrecht. Het voedingsgebied van de locatie Houten bestaat o.a. uit de gemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Vleuten, Vianen, Culemborg en Utrecht. De Berg en Boschschool werkt nauw samen met zes Samenwerkingsverbanden, de adressen daarvan zijn op de te vragen bij de administratie van de school (info@bergenbosch-school.nl).

Resultaten van het onderwijs

Van de leerlingen die uitstromen van de afdeling SO, gaat veruit de grootste groep naar het eigen VSO. De interne instroom vindt plaats in de bestaande afdelingen van het VMBO, naar HAVO of VWO. De overige leerlingen stromen uit naar Regulier VO, een externe school voor speciaal onderwijs of praktijkonderwijs.

Voor de uitstroomgegevens van de laatste twee jaar verwijzen we naar de schoolgids.

Wanneer gedurende een schooljaar blijkt dat de afdeling speciaal onderwijs van de Berg en Boschschool niet de beste school is voor een leerling, kan worden gekozen voor tussentijdse plaatsing op een andere school. Dit kan zijn een andere vorm van speciaal (basis)onderwijs, een reguliere basisschool, particulier onderwijs of een behandelsetting. Ook kan een leerling tussentijds op het eigen VSO wordt geplaatst.

Aanmelding en plaatsing

Na de invoering van de wet Passend Onderwijs bepaalt het samenwerkingsverband PO in de woonplaats van de leerling of deze in aanmerking komt voor een plek binnen een speciale onderwijsvoorziening. De leerling kan worden toegelaten als dit samenwerkingsverband toestemming geeft voor plaatsing op het speciaal onderwijs met het daarbij behorende ondersteuningszwaartepakket.

4. Ondersteuning

De ondersteuning geeft de mogelijkheden van de Berg en Boshschool weer, die de in het samenwerkingsverband afgesproken ondersteuning overstijgen.

De ondersteuning wordt georganiseerd in de vorm van arrangementen. Deze arrangementen kunnen licht en kortdurend van aard zijn, of zwaar en langdurig. De arrangementen worden door de school gerealiseerd al dan niet met behulp van middelen, menskracht of expertise van buiten de school.

Wanneer er een preventief, licht of medium arrangement wordt aangeboden, volgt de leerling onderwijs binnen het reguliere onderwijs, met ondersteuning vanuit de Berg en Boshschool.

4.1 Preventief of licht arrangement

Uitgangspunt van een preventief of licht arrangement is dat de leerling deelneemt aan het reguliere onderwijsprogramma. Er wordt een ontwikkelingsperspectief van de leerling geformuleerd. Met behulp van de kortdurende, preventieve ondersteuning krijgt de school waar de leerling onderwijs volgt inzicht in de ondersteunings- en onderwijsbehoefte van de leerling waardoor het onderwijs- leerproces weer op gang komt. De preventieve ondersteuning vanuit de Berg en Boshschool is gericht op de sociaal- emotionele ontwikkeling, gedragsondersteuning en de taakwerkhouding van de leerling in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar.

De dienstverlening bestaat uit indirecte begeleiding. Deze kan betrekking hebben op de handelingsverlegenheid van de leraar, beperkingen in het systeem van onderwijsondersteuning binnen de school en/of deskundigheidsbevordering in de klas of in het schoolteam.

Preventief of licht arrangement	
Deskundigheid	Elke expertise-ondersteuner beschikt over een onderwijsbevoegdheid. Daarnaast is hij/zij door middel van interne en externe training en scholing gespecialiseerd in het lesgeven aan en ondersteunen van leerlingen met een vorm van autisme. Er is specifieke kennis omtrent de doelgroep van cluster 4 en de basisopleiding coaching en oplossingsgerichte gesprekstechnieken. De expertise-ondersteuner van de Berg en Boshschool beschikt over kennis van de reguliere en speciale methodes en sluit daar in de ondersteuning bij aan.
Tijd en aandacht	De leerling volgt regulier onderwijs. Specifieke ondersteuning m.b.t. sociale en emotionele problematiek, gedragsondersteuning en leer-werkhouding staat centraal. Uitgaand van het ontwikkelingsperspectief en de onderwijsbehoefte van de leerling is de duur van het arrangement 1 – 12 uur .
Multi- disciplinair overleg (MDO)	

In de preventieve fase kan een gedragswetenschapper van de Berg en Boshschool aansluiten bij een Multi-disciplinair Overleg (MDO). Opzet is om vanuit de expertise van de Berg en Boshschool samen met ouders en school een handelingsgerichte werkwijze in kaart te brengen van de onderwijs- en opvoedbehoefte van de leerling, de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht en eventueel de ouders. Vanuit het MDO kan worden gekozen voor aanpassingen of een arrangement in de school of voor een aanvraag voor plaatsing in het Speciaal (basis) onderwijs.

Onderwijsmiddelen

Uitgangspunt in het lichte arrangement is dat zo min mogelijk afgeweken wordt van het reguliere curriculum. Onderwijskundige aanpassingen worden binnen het reguliere lesprogramma gerealiseerd.

Mogelijke directe ondersteuning:

- Individuele coaching met betrekking tot het plannen en organiseren van het werk van de leerling of de leerkracht
- Tips geven aan de leerling m.b.t. zelfstructurering en organiseren van het schoolwerk
- Tips geven t.a.v. voorkomen van prikkelgevoeligheid, structureren en stimuleren tot zelfregulering
- Korte individuele psycho-educatie gerelateerd aan de gediagnosticeerde stoornis, samen met de leerlingen zoeken naar oplossingen voor moeilijke situaties
- Ondersteunen bij het opstellen van een gedragsdoel met de leerling
- Opstellen van een groepsvoorlichting samen met de leerling
- Samen met de leerling opstellen van een steungroep bij pesten

Mogelijke indirecte ondersteuning:

- Ondersteunen bij het opstellen van een ontwikkelingsperspectief met name rond de belemmerende factoren specifiek passend bij de stoornis
- Adviseren bij het opstellen van groepsplan m.b.t. sociaal-emotionele ontwikkeling of gedragsondersteuning
- Adviseren en voorlichting geven over autisme, ADHD, ODD/CD aan teams en/of ouders
- Adviseren bij pestproblematiek
- Ondersteunen bij inrichting van het lokaal en inzet leermiddelen om te komen tot een gestructureerde en stimulerende leeromgevingen
- Adviseren over aanpassingen bij instructiemomenten, invulling en planning van pauzes, leswisselingen, zelfstandig werken e.d.
- Ondersteunen en informeren van de RT-er, de IB-er en management over de specifieke cluster 4 problematiek.

Gebouw

Er zijn geen grote aanpassingen nodig in de schoolomgeving. Indien nodig kan worden gekeken naar kleine aanpassingen of hulpmiddelen in het pedagogisch klimaat van de klas om de leeromgeving voor de leerling te verbeteren. Hier kan worden gedacht aan het plaatsen van schotten, het leren gebruiken van een geluidsbeschermer of een time-timer.

Samenwerking

Indien noodzakelijk kan er een overleg plaats vinden met instanties van jeugdzorg, kinderpsychiatrie, gezinsbegeleiders etc. De verantwoordelijkheid voor het contact met andere instanties of met ouders ligt bij de reguliere school. De expertise-ondersteuner geeft waar mogelijk adviezen om in de afstemming met de ouders te komen tot één kind, één plan.

Uitstroom uit preventief of licht arrangement:

De leerling ontwikkelt zich volgens het opgestelde ontwikkelingsperspectief. De doelen in de begeleiding zijn behaald. De reguliere school is in staat de adviezen uit te voeren in zijn basis ondersteuning. De ondersteuning vanuit de Berg en Boschool wordt afgesloten.

Uitstroom uit preventief of licht arrangement naar medium arrangement:

De leerling ontwikkelt zich niet volgens het opgestelde ontwikkelingsperspectief. Er is meer ondersteuning nodig dan in een licht arrangement geboden kan worden. De school en de ambulant begeleider van de Berg en Boschool signaleren dat de leeropbrengst en de sociaal- emotionele ontwikkeling achterblijft, of er treedt onvoldoende gedragsverandering op. Het medium arrangement sluit beter aan bij de onderwijsbehoefte van de leerling en/of de hulpvraag van de leerkracht/school.

4.2 Medium arrangement

Een medium arrangement is een tussenvorm waarin elementen van speciaal onderwijs worden aangeboden in een reguliere setting. De ontwikkeling en herstel van sociaal-emotionele problematiek, gedragsproblemen of de leer-werkhouding staan centraal in de ondersteuning in de leeftijdsgroepen van 4 t/m 12 jaar.

De ondersteuning in de klas en op school wordt verzorgd door de expertise-ondersteuner van de Berg en Boschool.

Het aanbod wordt op maat gemaakt met het ontwikkelingsperspectief van de leerling als uitgangspunt. De leerlingen volgen voor een deel het reguliere programma en krijgen voor een deel een aangepast programma waarin de lesstof of de lesinstructies zijn aangepast. De mate waarin aangepaste lessen nodig zijn kan variëren.

Dienstverlening bestaat uit directe en indirecte begeleiding. Directe begeleiding vindt plaats met de leerling of met een groep(je) leerlingen. Indirecte dienstverlening kan betrekking hebben op de handelingsverlegenheid van de leraar, het schoolsysteem en/of deskundigheidsbevordering op de werkvloer en in het schoolteam.

Medium arrangement	
Deskundigheid	Elke expertise-ondersteuner beschikt over een onderwijsbevoegdheid. Daarnaast is hij/zij door middel van interne en externe training en scholing gespecialiseerd in het lesgeven aan en ondersteunen van leerlingen met een vorm van autisme. Er is specifieke kennis omtrent de doelgroep van cluster 4 en de basisopleiding coaching, oplossingsgerichte gesprekstechnieken. De expertise-ondersteuner vanuit cluster 4 beschikt over kennis van de reguliere en speciale methodes en sluit daar in de ondersteuning bij aan.
Tijd en aandacht	De inzet van de deskundigheid is afhankelijk van de behoefte en de context waarin de begeleiding plaats vindt. De leerling volgt regulier onderwijs. Specifieke ondersteuning m.b.t. sociale en emotionele problematiek, gedragsondersteuning en leer- werkhouding staat centraal. Uitgaand van het ontwikkelingsperspectief en de onderwijsbehoefte van de leerling is de duur van het arrangement 12 – 40 uur .
Onderwijsmiddelen	

Uitgangspunt in het medium arrangement is dat zo min mogelijk afgeweken wordt van het reguliere curriculum. Onderwijskundige aanpassingen worden binnen het reguliere lesprogramma gerealiseerd. Voor specifieke lessen wordt de leerling of een groep(je) leerlingen apart genomen.

Mogelijke directe ondersteuning:

- Individuele begeleiding m.b.t. plannen en organiseren van het werk
- Tips geven t.a.v. voorkomen van prikkelgevoeligheid, structureren en stimuleren tot zelfregulering
- Individuele psycho-educatie gerelateerd aan de gediagnosticeerde stoornis, samen met de leerlingen zoeken naar oplossingen voor moeilijke situaties
- Opstellen van een groepsvoorlichting samen met de leerling en ouders
- Pestproject initiëren
- Agressie-regulatietraining
- Sociale vaardigheidstrainingen
- Programma overgang PO – VO
- School video interactie begeleiding voor de leerling en de leerkracht

Mogelijke indirecte ondersteuning:

- Adviseren en voorlichting geven over autisme, ADHD, ODD/CD omtrent de cluster 4 problematiek voor leerkrachten/teams of ouders
- Adviseren over aanpassingen bij instructiemomenten, invulling en planning van pauzes, leswisselingen, zelfstandig werken e.d.
- Ondersteunen bij de inrichting van het lokaal en inzet van leermiddelen om te komen tot een gestructureerde en stimulerende leeromgeving
- Ondersteunen van de leerkracht/het team in de omgang met leerlingen met cluster 4 problematiek
- Adviseren bij pestproblematiek
- Adviseren bij pre-teaching en aanpassingen maken van de reguliere leerstof
- School video interactie begeleiding
- Co-teaching
- Ondersteunen en informeren van de RT-er, de IB-er en management over de specifieke cluster 4 problematiek.

Gebouw

Er zijn geen aanpassingen nodig in de reguliere omgeving, de school is ingericht voor de doelgroep. Voor specifieke trainingen moet er beschikking zijn over een aparte ruimte. Indien nodig kan worden gekeken naar kleine aanpassingen of hulpmiddelen in het basisleerklimaat van de klas om de leeromgeving voor de leerling te verbeteren. Hier kan worden gedacht aan het plaatsen van schotten, het leren gebruiken van een geluidsbeschermer of een time-timer.

Samenwerking

Indien noodzakelijk kan er een overleg plaats vinden met instanties van jeugdzorg, kinderpsychiatrie, gezinsbegeleiders etc. De verantwoordelijkheid voor het contact met andere instanties of met ouders ligt bij de reguliere school. De expertise-ondersteuner geeft waar mogelijk adviezen om in de afstemming met thuis te komen tot één kind, één plan.

Uitstroom uit licht arrangement:

De leerling ontwikkelt zich volgens het opgestelde ontwikkelingsperspectief. De doelen in de begeleiding zijn behaald. De reguliere school is in staat de adviezen uit te voeren

in zijn basis ondersteuning. De ondersteuning vanuit de Berg en Boschool wordt afgerond.

Uitstroom uit medium arrangement naar licht arrangement:

De leerling heeft aantoonbaar geprofiteerd van het medium arrangement. De begeleiding heeft geresulteerd in het kunnen volgen van het onderwijsaanbod in een reguliere setting. De ondersteuning op het gebied van sociaal- emotionele ontwikkeling en gedragsondersteuning is nog in lichte vorm nodig.

Uitstroom uit medium arrangement naar observatie/plaatsingsarrangement of intensief arrangement:

Het aanbod in het medium arrangement blijkt onvoldoende aan te sluiten op de onderwijsbehoefte van de leerling. De gestelde doelen gekoppeld aan het ontwikkelingsperspectief vragen om een observatieperiode of een plaatsing op de Berg en Boschool.

4.3 Observatie/plaatsingsarrangement

Uitgangspunt van het observatie/plaatsingsarrangement is dat er, voor een periode van ten hoogste drie maanden, wordt bekeken op welke vorm van ondersteuning en onderwijs de leerling is aangewezen. De leerling die wordt aangemeld voor een observatieplaats beschikt over een intelligentie van tenminste 70 (TIQ>70). Gedurende de observatieperiode wordt, na observaties, handelingsplannen en gesprekken met interne en externe deskundigen en ouders vastgesteld welke onderwijsinstelling de beste plek voor de leerling is. Dit kan zijn een plaats op de Berg en Boschool, een andere vorm van speciaal onderwijs, terugplaatsing in het regulier onderwijs met specifieke aanpassingen of een vorm van behandeling. De ontwikkeling en het herstel van sociaal-emotionele problematiek, gedragsondersteuning of de leer-werkhouding van leerlingen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar staan centraal in de observatieperiode.

Observatie- plaatsingsarrangement
Deskundigheid
Elke leerkracht op de Berg en Boschool beschikt over een onderwijsbevoegdheid. Daarnaast is hij/zij door middel van interne en externe training en scholing gespecialiseerd in het lesgeven aan en ondersteunen van leerlingen met een vorm van autisme. Een aantal leerkrachten heeft een Master SEN (Special Educational Needs). De leerkracht heeft specifieke kennis omtrent de doelgroep en heeft kennis van de reguliere en speciale methodes en sluit daar in de ondersteuning bij aan. In elke groep is tevens een onderwijsassistent aanwezig. Op de school zijn twee time-outruimtes, waar fulltime een medewerker aanwezig is. De Berg en Boschool beschikt over een Commissie van Begeleiding met daarin een gedragsdeskundigen, een onderwijsdeskundige en een jeugdarts.
Tijd en aandacht
De leerling wordt voor een periode van ten minste een en ten hoogste zes maanden op de Berg en Boschool geplaatst. Gedurende deze periode wordt de problematiek van de leerling nauwkeurig geobserveerd in een onderwijsleersituatie

op school. Deze observaties worden gedaan door de orthopedagoog, de intern begeleider en de leerkracht van de groep waarin de leerling wordt geplaatst. Er wordt vastgesteld wat de leerling nodig heeft en welke pedagogische aanpak goed aansluit bij de specifieke ontwikkelings- en onderwijsbehoefte van de leerling. Ook wordt bekeken of de specifieke onderwijsbehoefte van de leerling past binnen het profiel van de school. Vervolgens kan worden overgegaan tot terugplaatsing in het regulier onderwijs, plaatsing op de Berg en Boschschool of wordt, in overleg met ouders, gekeken naar een andere onderwijsinstelling of behandelsetting.

Onderwijsmiddelen

- Uitgangspunt is het plaatsen van de leerling in een klas en het eerder voor de leerling opgestelde ontwikkelingsperspectief.
 - De leerling draait mee in het onderwijsprogramma van de groep.
 - In een groep zitten maximaal vijftien leerlingen, naast de leerkracht is er in de onderbouw fulltime, in de bovenbouw tenminste 50% van de tijd een onderwijsassistent aanwezig
 - Er wordt gewerkt volgens de principes van het basisleerklimaat van de school
 - Er is sprake van intentioneel- en pedagogisch eenduidig handelen naar de leerling toe
 - Op school zijn twee time-outruimtes.
 - Leerlingen kunnen preventief naar de time-out of wanneer en sprake is van teveel prikkels in de klas.
 - Er wordt lesgegeven met reguliere onderwijsmethodes.
 - Daarnaast wordt er gewerkt met een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling: 'Kinderen en hun sociale talenten'.
- Gedurende de observatieperiode vinden plaats:
- observaties door de leden van het klassenteam
 - observaties door de orthopedagoge
 - observaties door de ortho-didacticus
 - indien nodig toetsing van de didactische vaardigheden m.b.v. de Cito's en aanpassing van de lesstof
 - toetsing van de sociaal-emotionele ontwikkeling m.b.v. SCOL
 - indien nodig aanvullend (intelligentie)onderzoek
 - mentorgesprekken met de leerling
 - gesprekken met ouders en behandelaars over het gebruik van medicatie en de observatie van het effect hiervan op school
 - na de observatieperiode worden de resultaten en de handelingsadviezen besproken met de ouder(s)/verzorger(s).

Gebouw

De Berg en Boschschool heeft het fysieke leerklimaat aangepast aan leerlingen met een vorm van autisme. De school heeft als belangrijk uitgangspunt dat leerlingen zich in het pedagogisch klimaat veilig voelen. Een veilige leeromgeving voor leerlingen en leerkrachten wordt bereikt door het hanteren van vaste waarden, afspraken en protocollen. De inrichting van de school, klas en plein zijn overzichtelijk, gestructureerd en voorspelbaar.

Op school zijn twee time-outruimtes. Een zogenaamde kussenruimte, waar leerlingen heen kunnen als zij fysiek ernstig overprikkeld raken en/of volledige rust nodig hebben. Ook is er een time-outruimte waar, onder deskundige begeleiding een leerling heen kan als het even niet gaat in de klas. Uitgangspunt is hier dat de leerling zo snel mogelijk terugkeert in de klas.

Samenwerking

Er wordt nauw samengewerkt met instanties als Bureau Jeugdzorg, kinderpsychiatrie, gezinsbegeleiders, andere scholen voor speciaal onderwijs en ouders.

Wanneer de Berg en Boschschool niet de geschikte school blijkt te zijn, zal worden samengewerkt met ouders en andere scholen voor regulier of speciaal onderwijs om een goede onderwijssetting voor de leerling te vinden. Wanneer opname in een behandelsetting wordt geadviseerd zal de school haar kennis en ervaring en samenwerkingsverbanden hiervoor inzetten.

Uitstroom uit het observatie arrangement naar medium/licht arrangement:

De leerling heeft aantoonbaar geprofiteerd van de tijdelijke plaatsing op de Berg en Boschschool. Observaties maken aannemelijk dat een reguliere schoolomgeving meer aan kan sluiten op de onderwijsbehoefte van de leerling. De observatieperiode heeft inzicht gegeven welke ondersteuning op het gebied van sociaal- emotionele ontwikkeling en/of gedragsondersteuning nog nodig is

Uitstroom uit het observatie arrangement naar plaatsing op de Berg en Boschschool:

De leerling heeft aantoonbaar geprofiteerd van de tijdelijke plaatsing op de Berg en Boschschool. Het onderwijsleerklimaat blijkt aan te sluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerling. De ondersteuning die de school biedt blijkt nodig voor de leerling om tot leren en sociaal- emotionele ontwikkeling te komen.

De leerling is aangewezen op een intensief arrangement

Uitstroom uit het observatiearrangement

De leerling heeft onvoldoende geprofiteerd van de plaatsing op de Berg en Boschschool. Observatie wijst uit dat de leerling is aangewezen op een andere vorm van (speciaal) onderwijs of op een behandelsetting.

4.4 Intensief arrangement

Uitgangspunt van een intensief arrangement is dat de leerling deelneemt aan het onderwijsprogramma op de Berg en Boschschool.

Leerlingen die geplaatst worden in een intensief arrangement op de Berg en Boschschool beschikken over een intelligentie van tenminste 70 (TIQ>70). Zij hebben problemen op sociaal- emotioneel gebied en/of een psychiatrische stoornis. Er is sprake van behoefte aan gedragsondersteuning maar er is in principe geen sprake van leidende problematiek die met ODD wordt getypeerd. De leerlingen moeten in een groep kunnen functioneren.

Het onderwijsprogramma is erop gericht om aan te sluiten bij de speciale onderwijsbehoefte van de leerling. De ontwikkeling en herstel van sociaal- emotionele ontwikkeling en het "leren-leren" staan centraal. Zowel de fysieke omgeving als materialen zijn afgestemd op de doelgroep.

Intensief arrangement
Deskundigheid
Elke leerkracht op de Berg en Boschschool beschikt over een onderwijsbevoegdheid. Daarnaast is hij/zij door middel van interne en externe training en scholing gespecialiseerd in het lesgeven aan en ondersteunen van leerlingen met een vorm van autisme. Een aantal leerkrachten heeft een Master SEN (Special

Educational Needs). De leerkracht heeft specifieke kennis omtrent de doelgroep en heeft kennis van de reguliere en speciale methodes en sluit daar in de ondersteuning bij aan.

In een groep zitten maximaal vijftien leerlingen, naast de leerkracht is er in de onderbouw fulltime, in de bovenbouw tenminste 50% van de tijd een onderwijsassistent aanwezig

Binnen de Berg en Boschschool is één speciale klas ingericht voor enkele leerlingen binnen de school, die tijdelijk een heel intensieve vorm van zorg en onderwijs nodig hebben. Het onderwijs en het programma voor de levensvaardigheden zijn voor elke individuele leerling op maat gemaakt. Het programma dat de leerlingen volgen heeft een sterk trainingsgericht karakter, met een behandelachtige aanpak. In deze groep is sprake van flexibele in- en doorstroom. Leerlingen zitten fulltime of parttime in deze groep en stromen op geleide van belastbaarheid door naar een van de reguliere groepen van de Berg en Boschschool.

De Berg en Boschschool beschikt over een Commissie van Begeleiding met daarin een gedragsdeskundigen, een onderwijsdeskundige en een jeugdarts.

Tijd en aandacht

De leerling heeft een plaats op de Berg en Boschschool. Hij/zij functioneert in een groep van 15 leerlingen, waar een leerkracht en een onderwijsassistent aanwezig zijn. Het ontwikkelingsperspectief en de onderwijsbehoefte van de leerling zijn het uitgangspunt.

Onderwijsmiddelen

-Uitgangspunt is de plaats van de leerling in een klas en het eerder voor de leerling opgestelde ontwikkelingsperspectief.

-De leerling draait mee in het onderwijsprogramma van de groep

-Er wordt gewerkt volgens de principes van het basisleerklimaat van de school

-Er is sprake van intentioneel- en pedagogisch eenduidig handelen naar de leerling

-Op de school zijn twee time-outruimtes.

Leerlingen kunnen preventief naar de time-out of wanneer er sprake is van teveel prikkels in de klas

-Er wordt lesgegeven met reguliere onderwijsmethodes.

-Twee maal per jaar worden de opbrengsten getoetst met de Citotoetsen voor technisch lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen

-De Berg en Boschschool hanteert duidelijke regels en protocollen voor veiligheid en een goed pedagogisch klimaat, o.a. een pestprotocol

-Het pedagogisch klimaat is gebaseerd op veiligheid, voorspelbaarheid en structuur, maar geeft ruimte aan de eigenheid van de leerling. Regels en afspraken worden met leerlingen besproken, waarbij we uitgaan van beloning/bekrachtiging van gewenst gedrag

-Er is specifieke aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Deze wordt twee maal per jaar getoetst met Scol (sociale competentie observatielijst)

-Er wordt gewerkt met een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling: 'Kinderen en hun sociale talenten'

-Bij incidenten hanteert de school Switch, een instrument voor tijdelijke verwijdering uit de klas

-Er is sprake van een ondersteuning door een vakleerkracht gym waarbij samenwerken, verbetering van motorische vaardigheden en plezier in bewegen centraal staan

-Op de Berg en Boschschool wordt gewerkt volgens de visie van

opbrengstgericht/handelingsgericht werken. De school sluit met haar onderwijs aan op drie standaarden. Zij biedt daarbij onderwijs binnen drie arrangementen:

- * een basisarrangement voor alle leerlingen;
- * een intensief arrangement voor de leerlingen voor wie het basisarrangement niet voldoende biedt en voor wie de minimum standaard geldt;
- * een verdiept arrangement voor de leerlingen die aan de gevorderde standaard voldoen.

-Voor meer-begaafde leerlingen zijn onderwijsondersteuning en materialen aanwezig

Gebouw

De Berg en Boshschool heeft het fysieke leerklimaat aangepast aan leerlingen met een vorm van autisme. De school vindt het belangrijk dat leerlingen zich in het pedagogisch klimaat veilig voelen. Een veilige leeromgeving voor leerlingen en leerkrachten wordt bereikt door het hanteren van vaste waarden, afspraken en protocollen. De inrichting van de school, klas en plein zijn overzichtelijk, gestructureerd en voorspelbaar.

- Indien nodig zitten leerlingen tussen schotten ter vermindering van de afleidbaarheid en het reduceren van visuele prikkels
- Indien nodig gebruiken de leerlingen geluidsbeschermers ter vermindering van de afleidbaarheid en het reduceren van auditieve overprikkeling
- Er wordt gewerkt met pictogrammen ter visuele ondersteuning.
- Dagschema's en afspraken worden gevisualiseerd
- Er wordt gewerkt met time-timers (anti-klokken) om leerlingen beter te leren plannen en gebruik te maken van beschikbare tijd
- Op school zijn twee time-outruimtes. Een zogenaamde kussenruimte, waar leerlingen heen kunnen als zij fysiek ernstig overprikkeld raken en/of als ze volledige rust nodig hebben. Ook is er een time-outruimte waar, onder deskundige begeleiding een leerling heen kan als het even niet gaat in de klas. Uitgangspunt is hier dat de leerling zo snel mogelijk terugkeert in de klas.

Samenwerking

Er wordt nauw samengewerkt met instanties als Bureau Jeugdzorg, kinderpsychiatrie, gezinsbegeleiders, andere scholen voor speciaal onderwijs en ouders.

Wanneer opname in een behandelsetting wordt geadviseerd zal de school haar kennis en ervaring en samenwerkingsverbanden hiervoor inzetten.

Uitstroom uit intensief arrangement naar medium/licht arrangement:

De doelen in relatie tot het ontwikkelingsperspectief zijn behaald. Er zijn aantoonbare redenen om aan te nemen dat een reguliere schoolomgeving meer aan kan sluiten op de onderwijsbehoefte van de leerling. Ondersteuning op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedragsondersteuning is nog nodig

Uitstroom uit intensief arrangement naar een intensief verzwaard arrangement of uitstroom naar een vorm van behandeling of ander speciaal onderwijs:

De doelen in relatie tot het ontwikkelingsperspectief zijn niet gehaald ondanks intensieve begeleiding. De leerling heeft meer ondersteuning nodig op het gebied van sociaal- emotionele ontwikkeling en/of psychiatrische begeleiding. Ook kan blijken dat een leerling zich toch onvoldoende in didactisch opzicht ontwikkelt en er sprake lijkt van een zwak begaafd intelligentie niveau. Verwijzing vindt plaats voor deeltijd opname

of dagbehandeling in een centrum voor kinderveerpsychiatrie, voor deeltijdonderwijs op de Berg en Boschschool of verwijzing naar een andere vorm van (speciaal) onderwijs.

4.5 Intensief verzwaard arrangement

Uitgangspunt van het intensief verzwaard arrangement is dat alleen het volgen van onderwijs op de Berg en Boschschool onvoldoende is voor de leerling. Hij/zij heeft naast het onderwijs op de Berg en Boschschool meer en intensievere ondersteuning nodig dan de school kan bieden.

Intensief verzwaard arrangement
<p>Deskundigheid</p> <p>De Commissie van Begeleiding stelt in overleg met ouders vast dat de leerling naast onderwijs meer/andere ondersteuning nodig heeft. Er is systematisch multidisciplinair overleg waarbij externe deskundigen worden geraadpleegd. De hulpvraag en de behoeften van de leerling worden vastgesteld, alsook welk onderwijs-zorgarrangement nodig is.</p> <p>De leerplichtambtenaar en de jeugdarts worden betrokken bij de totstandkoming van het gewenste onderwijsondersteuningsarrangement.</p>
<p>Tijd en aandacht</p> <p>De leerling staat ingeschreven als leerling van de Berg en Boschschool. Afhankelijk van de onderwijsbehoefte en de extra ondersteuningsbehoefte van de leerling wordt onderwijstijdonderschrijving aangevraagd.</p> <p>Dit kan zijn voor een training buiten de klas maar wel op school of externe begeleiding gedurende een vooraf vastgestelde periode en een vooraf vastgesteld aantal uren/dagdelen per week.</p> <p>Naarmate de zorgbehoefte van de leerling groter is, zal de verantwoordelijkheid voor de leerling en zijn/haar onderwijs meer komen te liggen bij de externe hulpverlening. Deze hulpverlening is erop gericht het kind vaardigheden aan te leren die het in staat stelt weer met succes volledig onderwijs te volgen.</p> <p>De Commissie van Begeleiding is verantwoordelijk voor de genomen maatregelen en activiteiten en bespreekt deze regelmatig met ouders en de externe partner(s). De leerplichtambtenaar en de jeugdarts zijn partners in het overleg. Ook komt het voor dat de onderwijsinspectie wordt geïnformeerd over een leerling.</p>
<p>Onderwijsmiddelen</p> <p>Naast onderwijs in de klas kan er extra individuele ondersteuning worden aangeboden buiten de klas in de school. Te denken valt aan sociale vaardigheidstraining, zelfstandigheidstraining of een Plusproject voor meer-begaafde leerlingen.</p> <p>De school is verantwoordelijk voor het onderwijs en de leermiddelen en materialen. Toetsing van de opbrengsten en het ontwikkelingsprofiel is de verantwoordelijkheid van school.</p> <p>Binnen de Berg en Boschschool is één speciale klas ingericht voor enkele leerlingen binnen de school, die tijdelijk een heel intensieve vorm van zorg en onderwijs nodig hebben. Het onderwijs en het programma voor de levensvaardigheden zijn voor elke individuele leerling op maat gemaakt. Het programma dat de leerlingen volgen heeft een sterk trainingsgericht karakter, met een behandelachtige aanpak. In deze groep is sprake van flexibele in- en doorstroom. In deze klas zijn twee onderwijsplekken gereserveerd voor externe leerlingen die direct bij binnenkomst op een zeer intensief</p>

<p>onderwijsarrangement zijn aangewezen. Op geleide van belastbaarheid stromen leerlingen uit deze groep door naar een van de reguliere groepen van de Berg en Boshschool.</p>
<p>Gebouw</p> <p>Kortdurende trainingen buiten de klas kunnen op school plaatsvinden. Begeleiding door externe instanties vindt niet plaats in de klas. Uitgebreide en intensieve zorgbegeleiding vindt niet plaats op school.</p>
<p>Samenwerking</p> <p>Intensieve samenwerking met externe instanties die mede zorgdragen voor de ontwikkeling van de leerling vindt plaats. Plannen worden beschreven, observaties en opbrengsten in kaart gebracht en beschreven. Er vinden regelmatig evaluaties plaats met alle partners om de ontwikkeling van de leerling te volgen en waar nodig aan te passen.</p>

Uitstroom uit intensief verzwaard arrangement naar intensief arrangement:

De doelen in relatie tot het ontwikkelingsperspectief zijn behaald. Er zijn aantoonbare redenen om aan te nemen dat een volledige terugplaatsing op de Berg en Boshschool aansluit op de onderwijsbehoefte van de leerling.

Uitstroom uit intensief verzwaard arrangement naar andere vorm van behandeling of onderwijs:

De doelen in relatie tot het ontwikkelingsperspectief zijn niet gehaald ondanks intensieve begeleiding. De leerling heeft meer en intensievere ondersteuning nodig op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling of psychiatrische begeleiding. Verwijzing vindt plaats voor dagbehandeling of opname in een centrum voor kinderpsychiatrie, of voor verwijzing naar een andere vorm van speciaal onderwijs.

4.6 Onderwijs- zorg arrangement

Onderwijs zorg arrangement
<p>Deskundigheid</p> <p>Leerlingen van 4 t/m 7 jaar met een indicatie voor dagbehandeling bij Youké kunnen in aanmerking komen voor plaatsing in de schoolklas van de Berg en Boshschool wanneer ze vier jaar zijn of ouder zijn. Het onderwijs wordt gegeven in een onderwijs-zorg arrangement (OZA). In de OZA's werken leerkrachten met een onderwijsbevoegdheid en geschoolde pedagogisch medewerkers samen. In elke OZA is een van de pedagogisch medewerkers gespecialiseerd in het werken met kinderen met een vorm van autisme. Er worden leerlingen geplaatst met emotionele stoornissen, gedragsstoornissen, tekortkomingen in de ontwikkeling van sociale relaties en leerlingen afkomstig uit problematische opvoedingssituaties Voor plaatsing en begeleiding werken de Commissie van Begeleiding van de Berg en Boshschool en behandelcoördinatoren van Youké nauw samen. .</p>
<p>Tijd en aandacht</p> <p>Plaatsing in een OZA is voor de duur van maximaal een jaar. De OZA heeft per groep voor acht leerlingen een vaste onderwijsplaats van acht dagdelen.</p>

In de groep zijn een leerkracht en een pedagogisch medewerker aanwezig. Onderwijs is leidend, het ontwikkelingsperspectief en de onderwijsbehoefte van de leerling zijn het uitgangspunt.

Onderwijsmiddelen

Naast het onderwijsaanbod en het zorgaanbod in de klas kan door Youké extra ondersteuning worden geboden buiten de klas in de school in de vorm van logopedie, bewegingstherapie of speltherapie. In de groepen wordt gewerkt volgens het systeem van Competentie vergrotend werken van Marca Geeraets. Ook kan ondersteuning worden ingezet in de thuissituatie in de vorm van gezinsbegeleiding of video-hometraining of PRT (Pivotal response treatment).

Gebouw

De Berg en Boshschool heeft het fysieke leerklimaat aangepast aan leerlingen met een vorm van autisme en/of een ontwikkelingsachterstand. De school vindt het belangrijk dat leerlingen zich in het pedagogisch klimaat veilig voelen. Een veilige leeromgeving voor leerlingen en leerkrachten wordt bereikt door het hanteren van vaste waarden, afspraken en protocollen. De inrichting van de school is overzichtelijk, gestructureerd en voorspelbaar. Ondersteuning van leerlingen vindt voornamelijk in de school plaats, gezinsbegeleiding vindt plaats buiten school.

Samenwerking

De Berg en Boshschool en Youké dagbehandeling werken nauw samen binnen de OZA's voor een optimaal geïntegreerd aanbod van onderwijs en zorg. Er wordt veelvuldig en nauw samengewerkt met zorg- en hulpverleningsinstanties zoals (Jeugd)GGZ, Centra voor Jeugd en gezin en kinderpsychiatrie op het UMC of Altrecht. Daarnaast wordt samengewerkt met andere scholen voor speciaal onderwijs, scholen voor speciaal basisonderwijs, regulier onderwijs, gezinsbegeleiders en ouders.